

Η άνευρη δημοσιογραφία του συστήματος

του Κωνσταντίνου Μυλωνά

Η Έλλη Στάη στην τελευταία συνέντευξή που πήρε από την Πρόεδρο της Βουλής, Ζωή Κωνσταντοπούλου, και στην απεγνωσμένη προσπάθεια της να την εγκλωβίσει σε ένα επίπεδο ακραίου πραγματισμού απέδειξε πόσο αναντίστοιχη είναι με τις λαϊκές επιδιώξεις για την ανακαίνιση του δημόσιου διαλόγου, έτσι όπως εκφράστηκαν μέσα από την κάλπη και τις τρέχουσες δημοσκοπήσεις, αλλά και με ένα αξιακό σύστημα που θα πρέπει να έχει ένας δημοσιογράφος οδηγώντας τη συζήτηση σε μια υπέρβαση και όχι στον υποβιβασμό της, ώστε να είναι χρήσιμη, να έχει αφήσει κάτι για “τροφή” και μετά το πέρας της. Απίστευτες εκφράσεις όπως “τι σας νοιάζει αν ο Σαμαράς μιλά για λαθρομετανάστες και αν είναι σεξιστής;” και οι απανωτές ερωτήσεις μικροπολιτικής με κίτρινο επίχρισμα, απέδειξαν πως η κυρίαρχη δημοσιογραφία στην Ελλάδα ενδιαφέρεται να αναπαράγει μονίμως τον συντηρητισμό, τα φόβητρα και την ναφθαλίνη που κρύβει στην ψυχή της μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Τελικώς, αυτό που αποκαλύφθηκε ήταν μια Στάη που βρισκόταν σε θέση άμυνας απέναντι στην διαφορετική ανάγνωση της αστικής δικαιοσύνης και της ελευθερίας που έκανε η Κωνσταντοπούλου και εκεί φάνηκε λίγη και προσκολλημένη σε ένα ξεπερασμένο τηλεοπτικό και πολιτικό παρελθόν. Δεν είχε σκοπό να ερευνήσει, έστω, αυτή την διαφορετική ανάγνωση, ήθελε να την εξουδετερώσει, να την απονευρώσει, να την φιλτράρει, να την ματαιώσει.

Την ίδια στάση τηρεί η Στάη σε όλες τις συνεντεύξεις της ανεξάρτητα από τον χώρο από τον οποίο προέρχεται ο συνεντευξιαζόμενος. Καθηλώνει την συζήτηση σε μια στυγνή συστημική θεώρηση της πραγματικότητας από όπου εξαλείφεται η έννοια του τυχαίου, του αυθόρμητου και τελικά η έννοια της Κοινωνικής μεταβολής. Αυτό το είδος πολιτικού τοκ σόου είναι ξεπερασμένο και έχει ηττηθεί στην συνείδηση των πολιτών, αφού τα προτάγματα της εποχής απαιτούν ουσία και πολύπλευρες αλλαγές. Αλλά η τηλεόραση, δυστυχώς, και τα μίντια γενικότερα δεν ακολουθούν αυτές τις ανάγκες της κοινωνίας, ειδικά σε μια χώρα που διαχρονικά κατέχει την τελευταία θέση στην Ευρώπη στον τομέα της Ελευθερίας του τύπου.[i]

Τα φιλάρεσκα “μάτια της Έλλης” βλέπουν τον κόσμο με φακούς που πλέον το εργοστάσιο σταμάτησε να παράγει και αυτό είναι σταθερό πρόβλημα της ιδιωτικής κυρίως τηλεόρασης που από την ίδρυσή της αποφάσισε πως πρέπει να εισχωρήσει παντού η “ίντριγκα” για να μετατρέψει τα πάντα σε ένα εμπορικό θέαμα, σε έναν τηλεοπτικό πολτό χωρίς φραγμούς. Η τηλεόραση πάσχει ανέκαθεν από πρόωρη γήρανση διότι αν ψάξει να δει κανείς με ποια κριτήρια επιλέγονται εκπομπές, παρουσιαστές και θεματολογίες θα ανακαλύψει πως έχει τα μυαλά ενός αρτηριοσκληρωτικού 90χρονου ανθρώπου που δεν θέλει να παρεκκλίνει ούτε στο ελάχιστο από τα προσωπικά του θέσφατα. Και εδώ δοξάζουμε αυτόν που εφηύρε το διαδίκτυο που μας δίνει σήμερα την δυνατότητα να ενημερωνόμαστε με χίλιους δυο διαφορετικούς τρόπους, χωρίς να είμαστε αναγκασμένοι να υφιστάμεθα και για 4η δεκαετία την cult αισθητική της Μαρίας Αντουανέτας της Ελληνικής Τηλεόρασης.

Στην σημερινή φάση της κρίσης αναδεικνύεται μια μετάβαση από την στρατευμένη διαπλεκόμενη δημοσιογραφία υπέρ του τραπεζικού, χρηματοπιστωτικού και μιντιακού κατεστημένου, σε μια δήθεν αποστρατευμένη, ουδέτερη δημοσιογραφία της «Κοινής λογικής» (με πολιτικό απότοκο αυτής της νέας φιλοσοφίας το Ποτάμι του Σταύρου Θεοδωράκη) που δεν ερευνά, ούτε εμβαθύνει στις πραγματικές αιτίες και τα μεγέθη της κρίσης, ούτε επιτρέπει την διεύρυνση του δημόσιου διαλόγου ώστε να φωτιστούν όλες οι πιθανές διέξοδοι, όπως συμβαίνει σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες (κυρίως του Βορρά), όπου

δεν αντιμετωπίζονται, όπως εδώ, οικονομικά εργαλεία και ολόκληρες οικονομικές σχολές ως «ταμπού» και καταστροφή. Για παράδειγμα, η Ολλανδία του κ. Νταισελμπλουμ το 2012 είχε ήδη έτοιμο σχέδιο επιστροφής σε εθνικό νόμισμα, όπως δήλωσε ο ίδιος στο ολλανδικό δίκτυο RTLZ και παρόλα αυτά δεν αυτοκτόνησαν εκείνη την περίοδο οι αγελάδες της χώρας, ούτε ανέβηκε η στάθμη του νερού που συγκρατεί το φράγμα ώστε να την αφανίσει. Αντιθέτως, στην Ελλάδα της απόλυτης διαπλοκής και του μεταπρατισμού και μόνο η φράση «αναδιάρθρωση χρέους» ήταν αρκετή για την Έλλη Στάη ώστε να «κόψει» τον Γιάννη Βαρουφάκη από τον τηλεοπτικό αέρα της ΕΡΤ το 2012, όπως είχε δηλώσει ο σημερινός Υπουργός!

Σε ότι αφορά την έντυπη δημοσιογραφία, η Καθημερινή κατέχει τα πρωτεία αυτού του είδους της παραδημοσιογραφίας, αφού γεμίζει καθημερινά τις σελίδες της με άρθρα που περιέχουν πολλές ευφάνταστες ηθικολογικές ερμηνείες της κρίσης που αγγίζουν τις λογικές θεολογικών κειμένων, τα οποία συνήθως καταλήγουν να ρίχνουν τις ευθύνες της κρίσης σε ένα αόριστο ένοχο πολιτικό σύστημα που υπάρχει κάπου γενικώς και στον αέρα.

Η σημερινή κυβέρνηση με την αναγκαία αλλαγή του καθεστώτος αδειοδότησης και δανειοδότησης των καναλιών, θα ενισχύει την δυνατή προσδοκία να αποκτήσουμε μια πραγματική θεσμική αλλαγή στην λειτουργία των ΜΜΕ, περνώντας σε ένα καθεστώς περισσότερης δημοκρατίας και πλουραλισμού, πλαίσιο που θα αναδείξει μια γενιά δημοσιογράφων που θα νοιώθουν το βάρος της ευθύνης της ενημέρωσης του κοινωνικού συνόλου, μιας που η διάχυση της ορθής πληροφόρησης και ενημέρωσης σε κάθε πολίτη της χώρας αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο μιας σύγχρονης ώριμης Δημοκρατίας.

Υποσημείωση: Κατακόρυφη πτώση σημείωσε η Ελλάδα στην παγκόσμια κατάταξη των Δημοσιογράφων χωρίς Σύνορα (RSF) σε σχέση με την ελευθερία του Τύπου το 2013, καθώς υποχώρησε κατά 14 θέσεις και βρέθηκε στην 99η.

Η νέα πτώση αποδίδεται στο κλείσιμο της ΕΡΤ, στις επιθέσεις που δέχονται δημοσιογράφοι κατά την κάλυψη διαδηλώσεων και την στοχοποίησή τους από την Χρυσή Αυγή.

Όπως δήλωσε ο γενικός διευθυντής των «Δημοσιογράφων Χωρίς Σύνορα» Κρίστιαν Μιρ «βλέπουμε στην Ελλάδα ότι υπάρχουν ακροδεξιές απειλές εναντίον δημοσιογράφων οι οποίοι αντιμετωπίζουν με κριτική διάθεση θέματα όπως τον ρατσισμό και άλλα ζητήματα που απασχολούν την κοινωνία».

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα κατέχει την προτελευταία θέση στην Ε.Ε., με μόνη χώρα η οποία να έπεται τη Βουλγαρία, ενώ από το 2009 έχει υποχωρήσει στη σχετική κατάταξη κατά 50 συνολικά θέσεις.

(Πηγές: Έθνος και <http://en.rsf.org/>)